

Korte studies in Mattheüs (97)

De Bergrede (2)

We gaan ons in de komende studies wat diepgaander verdiepen in de Bergrede. We houden hierbij de volgende belangrijke principes in de gaten:

1. De Heere onderwees Zijn discipelen.
2. De Bergrede was een onderdeel van Zijn prediking dat het Koninkrijk der hemelen nabij was gekomen.
3. Het onderwijs van de Heere sloot aan op de Tenach. Hij bracht niet iets nieuws, maar datgene waarvan de Wet en de Profeten hadden gesproken als in een schaduw.
4. Zijn prediking was een onderdeel van het oude verbond. Hij was een Dienaar van de besnijdenis (Rom. 15:8).

De Bergrede start met de zaligsprekingen. Achtmaal spreekt de Heere over mensen met een bepaalde eigenschap. Zalig zijn de armen van geest, zij die treuren, de zachtmoedigen, zij die honger en dorsten, de barmhartigen, de reinen van hart en de vreedstichters. De negende keer richt de Heere Zich rechtstreeks tot Zijn discipelen en zegt Hij:

‘Zalig bent u als men u smaadt en vervolgt en door te liegen allerlei kwaad van u spreekt, omwille van Mij. Verblijd en verheug u, want uw loon is groot in de hemelen, want zo hebben ze de profeten vervolgd die er voor u geweest zijn.’ (Mat 5:11, 12).

In dit laatste vers legt de Heere de relatie met de profeten. De discipelen zouden hetzelfde loon ontvangen als de profeten vóór hen, die ook van het Koninkrijk getuigden.

Het steeds herhaalde woord *makarioi* dat vertaald is met ‘zalig’ en waarom wij deze negen spreuken dikwijls de zaligsprekingen noemen, is het Hebreeuwse *èsjèr*. Dit woordje wordt vertaald met ‘welgelukzalig’ of ‘welzalig’. Het komt vooral in de Psalmen veel voor.

De eerste keer dat het woord in de Tenach voorkomt, gaat het over het volk Israël. In Deuteronomium 33 zien we hoe Mozes de Israëlieten zegent (Deut. 33:1).

‘Dit is de zegen waarmee Mozes, de man Gods, de Israëlieten gezegend heeft voor Zijn dood.’

Na dit vers worden er zegeningen over de stammen van Israël uitgesproken en Mozes eindigt met:

‘Welzalig bent u Israël! Wie is zoals u? U bent een volk dat door de HEERE verlost is. Hij is een Schild en een Hulp voor u. Hij is uw majesteitelijk Zwaard; daarom zullen uw vijanden zich geveinsd aan u onderwerpen, en u zult hun hoogten betreden.’ (Deut. 33:29).

Deze eerste keer waarin we het ‘welzalig’ tegenkomen zien we dat het een rijke belofte voor Israël inhoudt. Het is een verlost volk en God Zelf dient hun tot wapenen (Schild en Zwaard) tegen de vijanden.

Toen de koningin van Scheba had gehoord van alle wijsheid van Salomo, is zij op reis gegaan om dit met eigen ogen waar te nemen en met eigen oren te horen. Toen zij alles had waargenomen, was er ‘in haar geen geest meer’ (1 Kon. 10:5). Zij was verpletterd, buiten zichzelf van zoveel wijsheid.

Toen zij enigszins op adem was gekomen sprak zij die bekende woorden:

‘Welgelukzalig zijn uw mannen, welgelukzalig deze dienstknechten van u, die voortdurend voor uw aangezicht staan en uw wijsheid horen.’ (1 Kon. 10:8).

Zo lezen we ook het woordje *makarioi* in de Bergrede. Degenen die worden aangesproken waren onderdeel van een verlost volk en zij wisten dat. Ondanks dat zij verdrukt en vervolgd werden, was de Heere hun Schild, Hulp en Zwaard. Zalig waren zij om dat zij voortdurend voor het aangezicht van de ware Salomo stonden. Zouden de Discipelen dit zo hebben begrepen? De mannen en dienstknechten die in het huis van Salomo waren, werden welgelukzalig genoemd, omdat zij voortdurend van zijn wijsheid mochten genieten. De discipelen stonden ook, letterlijk, voor het aangezicht van de Koning Die was gekomen om het Koninkrijk der hemelen op te richten. Zijn wijsheid was onnoemelijk veel groter dan die van Salomo. ‘Zalig zijn zij.’

Deze welgelukzaligheid in verband met wijsheid vinden we ook in het boek Spreuken.

‘Welgelukzalig is de mens die wijsheid vindt, de mens die inzicht verkrijgt, want haar opbrengst is beter dan de opbrengst van zilver en haar inkomen beter dan bewerkt goud, zij is kostbaarder dan robijnen. Al jouw wensen zijn niet met haar te vergelijken.’ (Spr. 3:13-15).

Spreuken 8 gaat helemaal over de Wijsheid en wordt zij zelf sprekend ingevoerd, als een Persoon. Dat hoofdstuk eindigt met een oproep om naar haar te luisteren:

‘Nu dan kinderen, luister naar Mij: Welzalig zijn zij die Mijn wegen in acht nemen. Luister naar vermaning en word wijs, verwerp die niet. Welzalig is de mens die naar Mij luistert, door dag aan dag te waken aan Mijn poorten, door Mijn deurposten te bewaken. Want wie Mij vindt, vindt het leven en verkrijgt de goedgunstigheid van de HEERE. Wie echter tegen Mij zondigt, doet zijn ziel geweld aan. Allen die Mij haten, hebben de dood lief.’ (Spr. 8:32-36).

Dit zijn de mensen die de Heere aanspreekt met ‘welgelukzalig’ in de Bergrede. Het zijn degenen die de wijsheid niet hebben verworpen, maar er ten koste van alles aan vasthouden. Dag aan dag liggen zij aan de poorten van haar woonplaats, meer dan alles verlegen om de goedgunstigheid van de Heer.